

*Lassan múlik a tél s föllebben újra a függöny
kígyóként karikáznak a szívek a zsenge fiúkkal
tompán búgnak a mélyből vággyal telt fuvolák
s ímhol a luk a fából készült szikla tövében
tisztán hallik az életadó forrásvíz csobogása
Ellépdel a színen a három jelmezes isteni nő
köztük Vénusz a legszebb ő nyeri újra az almát
hó-tenyéren föl aranylik átsüt a vízkék fátylon*

*Pálfi Ágnes: Tavaszünnep
(Részlet a Willi az aranyszamár nyomában
– függelék a Nagy Spirálhoz – c. műből)*

Anyanyelvünk éve

TARTALOM

Mátyus Aliz: Előszó	3
Grétsy László: Az anyanyelvápolás helyzete napjainkban	4
Huszonöt év anyanyelvünk szolgálatában – Édes Anyanyelvünk 1979-2003. (Grétsy László)	11
A Magyar Nyelv Múzeuma (Fábián Zsuzsanna, Balázs Géza és Maróti István, Radványi György)	12
Vita az idegen nyelvű reklámokról (Kálmán László, Grétsy László, Bertók Lóránd)	18
Illyés Gyula: Anyanyelvünk	21
Görömbei András: Anyanyelv, irodalom, tudomány, nemzettudat	23
Magyar könyvtáralapítás a svéd Göteborgban. Sall László megnyitó beszédje	29

MŰVELŐDÉS

Németh János: Gondolatok a kultúráközvetítés – közművelődés szakmai azonosságának kérdéséhez ..	31
Művelődési otthoni alternatívák – Beke Pál: A budafoki modell	41
Kereszti Ferenc: Közösségi művelődés civil keretek között	52
Kolozsvári Csenge – Deme Tamás: Eszme-csere a felnőttnevelésről	56
Gergye Rezső: „Falukutatás” a Vasi Hegyháton	61
Simon László: Hagyomány – hozott anyagból, méretre igazítva. Gyepűtiprás	64
Harangi László: Kominkan. A japán művelődési otthon	68

DISPUTA

Korom Pál: Társadalom, lakosság, civil szervezetek	76
Nébliné Babik Katalin: Sikeres közművelődési megállapodások Miskolcon	79

ARCKÉPEK

Fucskárné Kis Zsuzsától búcsúszom... (Halász Péter)	82
Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd	83

SZÍN

Beszélgetés Matyaczkó Olgával 60. születésnapja alkalmából (<i>Tikász Mariann</i>)	84
Tungli Gyuláról. Pedagógus a kultúra horizontján (<i>Tölgyesi József</i>)	90
Erdélyi arcok – <i>Cseke Péter</i> : Bözödi György (1913–1989.)	91
<i>Eilep Tamás Gusztáv</i> : Petrogalli Oszkár a magyarországi és a csehszlovákiai ellenzéki politikában	95

KITEKINTÉS

<i>Erdős György László</i> : Hispán terek. A magyar kultúra perspektívái az ibériai kulturális térben	109
---	-----

IFJÚSÁG

<i>Mátyus Aliz</i> : Fialatok a múlt századelőn: Ferenczi Sándor, Ady és Bartók	115
<i>Deák Péter</i> : Miért épp a középkori Európa?	123

OLVASVA – ÚJRAOLVASVA

<i>Wutka Tamás</i> : Benedek Elek – a mesemondó?	126
<i>Ágh István</i> : Fénylő Parnasszus (<i>Pécsi Györgyi</i>)	128
<i>Tóth Szilvia</i> : Bródy Jókairól és Rembrandtról	129

ESEMÉNYTÁR

Megalakult a Szellemi Kulturális Örökség Magyar Nemzeti Bizottsága (2008. szeptember 17.)	132
Kós Károly nevét vette fel a budakalászi ÁMK (<i>Halász Péter – Romhányi András</i>)	135
2009. január 20-án létrehozták a Nagy Gáspár Alapítványt	137
Zentán a Magyar Kultúra Napján átadták a Magyar Életfa Díjat (<i>Tóth Livia</i>)	138
Felhívás Mészöly Miklós meséinek dramatizálására	140

E számunkat Lakner László festő, grafikus műveivel illusztráltuk.

SZIN

Előszó

2009. az Anyanyelvünk Éve. „A nyelv nem az enyém, nem a tiéd, hanem az édes mienk.” (Kazinczy Ferenc) Tehát 2009. – egy évnvi ünnep. Árukkodni készül róla folyóiratunk minden száma.

„És hazám volt a szó, s hazám volt / a nép, mely magyarul beszél, / a nép, az óriási állat, / mely e fekete földön él; / amit mondtam, a nyelven mondtam, / erőm az ő ereje lett, / sorsát magamba építettem, sorsa magába épített.” (Szabó Lőrinc: A sokféle hazáról)

„Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Mélyen bennem van, vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként.” (Kosztolányi Dezső: Ábécé a nyelvről és lélekről).

„A különböző nyelvek melegéből keltek ki a különböző népek, melyeket az atyafiság és az együttes érdek alapján a közös szó szervezett nemzetekké. Velünk is ez történt.

A magyarságot is az atyafiság és az együttes érdek alapján a sors verte egybe; hazát a bátorsággal irányzott életösztön szerzett neki, de nemzeté a magyar szó teremtette. Mint jelképes erő és hatalom, a magyar szó nekünk a legnagyobb erekye. Kegyelet, hűség és becsület illeti őt.” (Tamási Áron)

„Egy népet nem a testi hasonlóság, hanem a közös múlt, a hasonló gond, az egy haza levegője egyesít s választ el egy más múltú és más jelenű néptől.

Magyar az, akinek nyelve és esze magyarul forog. Becsületesen nem lehet más vizsgát találni arra, hogy kit tartsunk igazán magyarnak. Nem könnyű vizsga ez. Sokkal nehezebb annál, ami elé a fajta testi jegyeinek kutatói állítják az embert. Itt a lelket kell kitenni.” (Illyés Gyula: Ki a magyar?)

És Arany János:

„Egyes szavak csupán levelei, vékony ágai a nyelv törzsökének, azok rombolása könnyebben pótolható: de a szókötési formák azon nemesebb erek, csatornák, melyeken a fa éltető nedve kereng.” (Arany János)

Mátyus Aliz